

Bästa ministerkolleger!

Tillsammans har vi beslutat att regeringen ska satsa på föregripande inflytande i EU-beslutsfattandet.

Med tanke på detta vill jag bidra med mina egna idéer om vad vi bör fokusera på under de kommande månaderna.

Europeiska kommissionens ordförande Ursula von der Leyens tal om tillståndet i unionen den 13 september präglades av geopolitisk osäkerhet, särskilt Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och av behov att stärka och förbereda unionen inför politikreformer och utvidgning. Denna mer strategiska helhet diskuteras i unionen på stats- och regeringschefsnivå, och jag deltar aktivt i den diskussionen.

Kommissionens mandatperiod löper mot sitt slut, men flera lagstiftningsförslag har ännu inte lagts fram eller håller fortfarande på att förhandlas mellan institutionerna. Samtidigt förbereder sig både rådet och kommissionen på målen för den kommande EU-valperioden 2024–2029. Finland måste aktivt och på alla berednings- och beslutsnivåer utöva inflytande både på förslagen för resten av perioden och på EU:s kommande mål.

Europeiska unionen står inför viktiga beslut som påverkar vår säkerhetspolitiska omgivning och unionens framtid. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har visat att Europas försvarsförmåga, resiliens och gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik behöver stärkas. Genom att bygga upp strategisk konkurrenskraft tillsammans med pålitliga partnerländer kan vi minska skadliga beroenden av auktoritära stater. Finland kan utifrån egen erfarenhet framhålla vikten av försörjningsberedskap, totalförsvar, beredskap inför hybrid- och cyberhot och utveckling av försvarsindustrin som ett led i att förbättra säkerheten i Europa.

Finland är en kraftfull förespråkare för fortsatt stöd till Ukraina. Vi måste fortsätta att stödja landet så länge det behövs. Utvidgningen av unionen är också en del av Europas framtida säkerhetsarkitektur. Allteftersom kandidatländerna gör framsteg i att uppfylla villkoren för medlemskap måste unionen visa att den är en trovärdig och pålitlig förhandlingspartner. Kommissionen ska bereda förslag om hur den utvidgade unionens beslutsförmåga ska tryggas och hur verksamheten och finansieringen för de viktigaste politikområdena ska ordnas när medlemsländerna blir fler. Ändringarna i politikområden och betalningsandelar ska ha så lika konsekvenser som möjligt för de olika medlemsländerna.

Den kommission som inleder sitt arbete efter Europaparlamentsvalet nästa år ska under våren 2025 lägga fram ett förslag till flerårig budgetram. Under nästa period måste mer medel riktas till åtgärder som främjar kompetens, digitalisering, forskning, innovationer och energiomställning och till åtgärder som stärker säkerheten. Det måste finnas en strikt koppling mellan unionens budgetfinansiering och ett medlemslands respekt för rättsstatsprincipen, som är en viktig hörnsten i unionen.

Finland arbetar i EU för en hållbar tillväxtpolitik där utgångspunkten är att förbättra medlemsländernas offentliga finanser, bidra till deras hållbara skuldsättning och stärka den ekonomiska och monetära unionens resiliens. Endast trovärdiga åtgärder som bidrar till en hållbar skuldsättning och till budgetdisciplin möjliggör ökad flexibilitet i underskotts- och skuldriterierna.

EU:s ekonomiska framgång bygger på en fungerande inre marknad. De undantag från bland annat reglerna om statligt stöd som infördes i samband med de senaste årens kriser måste slopas. Öppna och exportberoende medlemsländer såsom Finland gynnas av att man slår vakt om jämlika konkurrensförhållanden. EU:s konkurrenskraft bygger på innovationer, kompetens och en inre marknad som hela tiden utvecklas. Fortsatt utveckling av den inre marknaden och minskning av regleringsbördan måste prioriteras i den strategiska agendan. Detta är också vårt budskap till Enrico Letta, som på Europeiska rådets begäran sammanställer en rapport om den inre marknads framtid. Utvecklingen av den inre marknaden, den fortsatta gröna och digitala omställningen och investeringarna i kompetens och i forskning och utveckling är också av avgörande betydelse för unionens konkurrenskraft. Det är utmärkt att kommissionens ordförande har bett Mario Draghi att utarbeta en rapport om utveckling av konkurrenskraften.

EU måste konsekvent fortsätta sina politikåtgärder för att bekämpa klimatförändringar och bevara den biologiska mångfalden. Kommissionens ordförande förde fram ett klart budskap: tillväxtstrategin för grön omställning och incitamenten för gröna investeringar kommer att fortsätta. Finland måste betona stöd till omställningen till ren energiproduktion, låga koldioxidutsläpp och cirkulär ekonomi. Jag vill se Finland som det ledande landet i EU när det gäller ren energi. Regleringen av energisektorn ska utgå från teknikneutralitet och beakta långsiktigheten i investeringarna, vilket förutsätter att regleringsmiljön är förutsägbart. Finland fördjupar sitt samarbete med likasinnade medlemsländer som använder kärnenergi.

Bioekonomi är en viktig drivkraft för hållbar ekonomisk tillväxt, och Finland ska bidra till att få dess ställning erkänd inom unionens olika politikområden. Vid regleringen av skogar och markanvändning ska man beakta medlemsländernas olika förhållanden och möjligheterna till kostnadseffektiva nationella åtgärder. I regeringsprogrammet förbinder vi oss till att främja verksamhetsförutsättningarna för den finländska livsmedelsproduktionen som en del av den europeiska livsmedelsproduktionen. Kommissionens löfte om att inleda en strategisk dialog om framtiden för jordbrukssektorn i EU innebär en möjlighet att lyfta fram mål med anknytning till livsmedelssäkerhet och självförsörjning på kritiska råvaror.

Hanteringen av migrationen till Europa har blivit en central politisk fråga i EU. En fungerande gemensam politik går att skapa med hjälp av den migrationspakt som är under behandling, en bättre kontroll av alla yttre gränser samt sådana partnerskap med ursprungs- och transitländerna som möjliggör effektiva åtgärder mot människosmuggling och en fungerande återvändandepolitik.

I regeringsprogrammet förbinder vi oss till att systematiskt utöva föregripande inflytande, och jag hoppas att alla medlemmar av statsrådet och tjänstemännen vid de ministerier som leder effektivt tar itu med påverkansarbete. Regeringens gemensamma prioriteringar i påverkansarbetet och ministeriernas planer för påverkansarbetet kommer att behandlas inom kort. Syftet med dem är att ge arbetet mer substans. EU-ministerutskottets regelbundna möten och den aftonskola om påverkansarbete i EU som hålls i oktober är bra tillfällen att fortsätta vår gemensamma diskussion om initiativen i vår EU-politik.

Petteri Orpo
Statsminister